

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Qua ratione perfectio exprimatur illis verbis: Diliges Dominum Deum tuum
ex omni fortitudine tua. Cap. xxij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

me adhuc sitiunt,] Esuriamus itaque appetituum nostrorum repressionem; virtutum exercitationem; bonorum operum studium: sitiamus diuinam familiaritatem, & caelestem in tertis conuersationem, & non tamquam repleti, & præ nauſea eructantes; sed tamquam esurientes, & sitientes hunc cibum comedamus, hunc potum bibamus, his bonis nos impleamus, & particula bonæ dici, id est, tempus proficiendi, haud quaquam nos ipsos prætereat. Imitemur illum, qui nostram salutem tanta sollicitudine & diligentia quaesuit; & eius discipuli, atque imitatores effecti eandem salutem (scilicet non suam, sed nostram) eximio quodam conatu non tamen imprudenti, sed circumſpecto, requiramus. Quid enim à nobis querit Christus qui tanta sollicitudine nos quaesuit, nisi vt diligentes simus, & feruidi, & solliciti ambulemus cum eo? In hoc igitur seruire amoris, & bonorum operum, & charitas ex tota virtute consistit. Quam qui habent sunt esurientes, & sitientes iustitiae, & Domini assertionem Beati; quod si beati, & perfecti: Quia beatitudo huius vitæ, vt in sequenti tractatu sumus dicturi, non est qualibet imbecilla virtus, sed ipsa sanctitas, atque perfectio. Quare charitas ex tota virtute, à perfectione non distat, quæ nihil aliud esse potest, quam diligens charitas strenuè se Deo iungens gnauiter mala cauens, & sollicitè atque perfectè à cibus bonis intendens.

Domine Deus meus, virtus mea, & robur virium mearum, ac firmamentum animæ meæ, qui nos validissimo amore prosequeris, & immensa spiritus tui copia, ac beneficiorum multitudine, nec non occulta quadam ostensione pulchritudinis tuæ, ad te præ omnibus diligendum, & validè ac feruidè amandum impellis: fac vt impetus huius diuini spiritus, vela cordis mei perflet, & nauiculam mentis meæ citissimè moueat, quo prospera nauigatione cursum huius vitæ cõsciam, & celeribus dilectionis affectibus ad te portum salutis, locum stabilem, ac securum ex tota virtute amando, & te querèdo perueniat. Tu, ô Deus meus benignè, atque misericors, qui vires, & dona ad te amandum, & diligendum tribuisti, omnem ab eis ignauiam, & torporem amoue, & impetum, conatum, atque feruorem, ad tui amorem, ac obsequium larga manu concede, ne feruus hic tuus, licet omnium minimus à Diaboli mancipiis diligentia vincatur, & à mundanis hominibus strenuitate superetur. Si pedes eorum tanta celeritate ad malum currunt, & festinant, vt effundant sanguinem, & animas suas perdant, & in barathrum infelicitatis proiciant; cur ego post te non curram Domine, cur non festinabo post odorem vnguentorum tuorum, sponse dulcissime, siquidem cursus hic non in perditionem tendit, non in barathrum gehennæ properat, sed in salutem, in sanctitatem, in felicitatem accelerat? Ab his ergo discam, ô pater amatissime, quomodo te sum amaturus, quo pacto tibi obsequuturus. Vt quemadmodum illi toto mentis conatu, vanitatem amant, mendacium cupiunt, & res nihili habere, & possidere conantur; ita saltem & ego (quod vere parum est, & dignum vt ex eo erubescam) toto virium mearum impetu, te solum diligam, veritatem queram, & veram virtutem omni auro pretiosior habere concupiscam. In hoc meas vires, & neruos intendam, vt leues etiam maculas fugiam, passiones vincam, mandata custodiam, consilia amplectar, & omnia ad meam vocationem, & institutum attinentia perficiam. Sic enim fiet, vt pro modulo meo, te donante, charitatem ex tota virtute habeam, & iter perfectionis & sanctitatis arripiam.

Proo. 1.

A *Qua ratione perfectio exprimaturs illis verbis: Diliges Dominum Deum tuum ex omni fortitudine tua.*

CAPVT XXII.

M

ULTI quidem sunt charitatis actus, multi dilectionis effectus, multa veri, & perfecti amoris indicia; sed nullum aut maius, aut præstabilius, quam si quis pro dilecto non tantum bona peragat, verum etiam mala & aduersa sustineat. Agere enim bonum bono naturale est, malum verò sustinere præposterum, quare non tam elucet natura boni, si quod sibi congruum est, faciat, quam si malis exagitat, immobile perseueret, & nec tantillum ab ingenta bonitate desciscat. Quamobrem, sicut lucerna, & si parua sit, illuminare certè potest, at nisi magna sit, ventis flantibus resistere non potest: ita amor paruus atque remissus poterit aliquod bonum facere, at nisi magnus sit, & fortis, non poterit pro amato aduersa, & terribilia tolerare. Hinc Dominus maximum amorem erga hominem donorum & beneficiorum communicatione monstrauit, sed multo maiorem & ardentiorum ostendit, ex eo, quod cum ipse impassibilis sit, filium tamen vnigenitum passibilem in carne fecit, & pro hominibus morti ac passioni subiecit. Vnde Ioannes, vt hunc amorem exaggeraret non dixit: Sic Deus dilexit mundum, id est, homines mundi, vt pro eis calos crearet, terram conderet, aut tot tanta bona produceret; sed vt pro eis filium suum vnigenitum daret,] & pro hominibus doloribus ac tormentis exponeret. Meritò sanè: nam bona nobis dare, congruum Deo est; mala verò pro nobis pati, videretur indignum; quare magnus amor est Dei, qui pro nobis magna fecit, sed sine vlla comparatione maior, & ardentior apparet, quia pro iniquis & peccatoribus filium hominem factum ad mala perferenda demisit. Hinc & ipse filius Dei, qui tot, ac tam mirabilibus signis, eximium erga æternum Patrem amorem declarauit, & tanta vitæ sanctimonia se illi filiam obedientem exhibuit, fini suæ vitæ sanctissimæ tormenta passionum, & mortis sustinentiam reseruaui, & tamquam præcipuum infinitæ suæ dilectionis indicium extremo tempore patefecit. Et alius suis operibus prætermisissis, & quasi obliuioni traditis, hoc solum obtulit mundo tamquam efficacissimum opus ad suam cognoscendam charitatem, dicens; Sed vt cognoscat mundus, quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio, surgite eamus hinc.] Mundus, ô Domine, in hoc non obsecrè, sed clarè, & manifestè tuum erga Patrem, & erga nos infinitum amorem agnouit, quod mandatum patendi sine vlla contradictione accepisti, quod secundum illud mandatum mortem acceptam sustinueris, quod è loco vbi sedebas, vt hostibus occurreres, & te ipsum morti, & tormentis offerres, libentissimè surrexisti. Hoc etiam fuisse maximum suæ dilectionis indicium, Apostolos ad mutuū amorem exhortans, iterum manifestauit dicens; Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Nam & si amorem erga homines, erga inimicos scilicet, quos passione & morte fecit amicos, abundè doctrina, exemplo, exhibitis sanitatibus, & aliis modis innumeris declarauit; sed multo abundantius, atque perfectius vitæ depositione, & perpeſsione mortis expressit, quia magnū est magna amicis dare, sed multo maius vitam charissimam, & omnium rerum pretiosissimam pro ami-

Ioann. 13.

Ioann. 14.

Ioann. 15.

Ioann. 1. Chryl. 10. 11. 10. 8.

cis profundere. Re vera in passione ostensus est filius Dei, & tunc (vt exponit Chrysostomus) vidimus gloria eius, gloria quasi vniuersi à Patre: quoniam tanta, & tam acerba, & indigna pati, non feruiciter fidelis, sed filij naturalis est, qui honore Patris ab hominibus iniuste ablatum, suis iniuriis, & opprobriis resarciebat, & pretio raptorum malorum reparabat. Ibi etiam ostensus est Pater noster, qui sicut gallina pro tuendis filiis suis, vitam suam periculo mortis exposuit; imò sicut pellicanus fuso super filios proprio sanguine morti eripuit, & vite æternitatis acquisiuit. Ibi denique ostensus est præcipue omnimoda perfectionis magister, qui docuit nos amare in tormentis, diligere in medijs tribulationibus, & pro charitatis possessione inimicis ignoscere, & vsque ad effusionem sanguinis decertare. Proposito enim sibi gaudio à turpis, dum cum voluerunt facere regem (vt Anselmus interpretatus est) respuit huiusmodi gaudium & vltro oblatum honorem, contempsit, sustinuit autem crucem confusione contempta.] Quare hoc? Nisi quia non susceptione gaudiorum & honorum amor declaratur, sed admissione tormentorum, & mortis ostenditur: Ab hoc magistro, qui semper verum docuit, & qui nunquam errauit omnes sancti & perfecti viri amate didicerunt, ab eo dicti sunt, non in consolationibus tantum, sed in tribulationibus, & in tristitijs præcipue excellentiam amoris demonstrare. Nam in his omnibus superamus (inquiunt) propter eum qui dilexit nos.] Et rursus: Nò solum gloriamur in spe gloriæ filiorum Dei; sed & gloriamur in tribulationibus, scientes quod tribulatio patientiam operatur, dum nos patientes, & mites facit: patientia autem probationem, qua Deus cognoscit, id est, cognoscere facit, quòd Deum timeamus, & perfecti sumus, probatio verò spem futuræ gloriæ nobis tribuit, quæ sanè non confundit.] neque est inanis & vana, quoniam iam habemus artham futuræ felicitatis nimirum veram charitatem, quæ diffusa est in cordibus nostris. Vnde scitis, o viri iusti, vos charitatem habere, vnde vos verum Dei amorem possidere cognoscitis? Certè id cõiectamur, ex eo quòd tribulamur, & ex eo quòd pro Deo pressuras & tribulationes patimur. Si enim flamma indicat ignem, & splendor lucernam detegit, tribulatio pro Deo patienter sustentata, ignem charitatis absconditum, & latentem ostendit. Aduersis enim probatur amor (inquit Chrysostomus) affectio pensatur periculis; poenis examinatur dilectio, morte perfecta charitas innuitur.] Iure itaque Bernard. supremum amoris gradum, quæ cælesti patriæ reseruat, cum videlicet homo se pure diligit propter Deum, & seipsum quodammodo perdit, tamquam non sit, & omnino semetipsum non sentit, & à semetipso exinanitur, & annullatur, solis martyribus in hac vita auDET certa ratione concedere. Putamusne (inquit) hanc gratiam, vel ex parte sanctos martyres assequutos, in illis adhuc victoriosis corporibus constitutos? Magna vis potius amoris illas animas introrsus rapuerat, quæ ita sua corpora feris exponere, & tormenta cõ remnere valuerunt.] Quia videlicet ita hominè propter amorem Dei seipsum deserere, vt omnia poenæ mala sustineat, vitam proterat, & semetipsum conculcet, & perdat, nihil aliud est, quàm supra humana conscendere, & vitæ cælesti appropinquare.

Hunc ergo amorem perfectissimum, Deus extrema huius sententiæ parte à viris iustis, & perfectis exposcit, cum ait: Diliges Dominum Deum tuum ex omni fortitudine tua.] Hoc quippe distat inter virtutem & fortitudinem (vt placet Thomæ Aquinatis) quòd virtus est, summus conatus virium nostrarum ad agendum; fortitudo verò summus co-

natus ad sustinendum. Cui consentit Augustinus: Amor (inquit) quem tota sanctitate inflammatum esse oportet in Deum in non appetendis istis temperans, in amittendis fortis vocatur.] Et infra: Nihil est tam durum, atque ferreum; quod non amoris igne vincatur. Quòd cum se anima rapit in Deum super omnem carnificinam libera, & admiranda volitabit pennis pulcherrimis, & integerrimis, quibus ad Dei complexum amor cæcus innititur.] Et alio loco dicit: Fortitudinem esse amorem omnia propter Deum facile perferentem.] Quare diligere ex omni fortitudine est, ita Deum amare, vt quis nec tentationibus cedat, nec in tribulationibus, & minis, siue à demone, siue ab hominibus intetatis succumbat. Si- cut accidit Dauidi vxore alienam contra ius & fas accipienti: Petro neganti, discipulis fugientibus, & accidit multis alijs, qui ad tempus fide viua credunt, & in tempore tentationis recedunt.] Huius amoris ex omni fortitudine meminit Paulus, quando sui amoris robur, & firmitatem edixit. Quis (ait) nos separabit à charitate Christi? Tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius?] Et statim; certus sum, quia neque mors, neque vita, neque Angelus, neque principatus, neque neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro.] Quis, inquit, vult esse electionis, mihi charitatem surripiet? Quis me à Deo diueller, què nò tantum suauiter, sed & fortiter diligo? Tribulatio? Certè non, quoniam in malis poenæ pro Christo sustentatis, & in tribulationibus glorior. An angustia? Non, quia licet foris intent pugna, intus timores, in omnibus supero propter eum qui dilexit me, An fames? Non, quia meus cibus; cibus est Christi, vt faciam voluntatem eius, qui misit me: & nuncium euangelij constituit, quem cibum cum semper intra me habeam, & in mea sit potestate, non postum fame perire. An nuditas? Non, quia mea vestis est gratia, quam Deus ita suis auxilijs firmavit, vt nec temporis decursu atteratur, nec deserti huius spinis, & tribulis conuellatur, nec aliquo graui malo veteratur. An periculum? Non, sum etenim miles veteranus, qui aduersus aëreas potestates, aduersus principes, & potestates tenebrarum harum millies bella suscepi, pugnaui, & vici, quare victoris affluens nò possum hostium occursum timere, neq; in periculis trepidare. An persecutio? Non, nam & omnia me persequantur, cælum inclemētis suis, terra venenatis animalibus, mare aquarum vorticibus, homines extranei, & conciuēs, qui me sæpius voluerunt occidere, lapidibus obruere, tormentis trucidare, & ecce vivo, & in dies spiritu vegetior effectus, Christo intimius amore coniungor. An gladius? Non profecto, quoniam ille caput refecuit, vitam mortalem abstulit, animam à corpore separauit, sed Dei charitatem perfecit, non ademit, o fortis charitas, o robustus & insuperabilis amor, qui nouit bona agere, nouit & mala sustinere, & tot imminētibus malis non minui, sed perfici, non separari, sed Deo prætabilius copulari. Reliqua non nos obscuremus, sed sancti patris Augustini verbis exponamus. Nemo (inquit) nos inde separat minando mortem. Id ipsum enim, quod diligimus Deum, mori non potest, nisi dum non diligit Deum, cum mors ipsa sit non diligere Deum, quod nihil est aliud, quàm ei quicquam in diligendo, atque sequendo præponere. Nemo inde separat pollicendo vitam, nemo enim ab ipso fonte separat pollicendo aquam. Non separat Angelus, non enim est Angelus, cum inhæremus Deo, nostra mente potentior. Nò se-

Hebr. 2. Anselm.

Rom. 8.

Rom. 5.

Chry. ser. 6. de pass. Dom. 10. 3.

Bern. de diligendo Deo.

D. Thom. opp. 6. 1. de dilect. Dei c. 23.

Aug. li. 1. de morib. Eccl. c. 22.

Aug. lib. de morib. Manic. c. 15. tom. 1.

2. Reg. 11. Mat. 26.

Luce 8.

Rom. 8.

Aug. li. 1. de morib. Eccl. c. 11. tom. 1.

parat

parat virtus: nam si virtus hic illa nominata est, quae aliquā potestatem in hoc mundo habet, toto mundo est omnino sublimior mēs inhaerens Deo. Sin virtus illa dicta est, quae ipsius animi nostri rectissima affectio est: Si in alio est, fauet ut coniungamur Deo; si in nobis est, ipsa cōiungit. Non separant instantes molestiae; hoc enim leniores eas sentimus, quod ei vnde nos separare moliantur, arctius inhaeremus. Non separat promissio futurorum; nā & quicquid boni futurū est, certius promittit Deus, & nihil est ipso Deo melius, qui iam profectō bene sibi inhaerentibus praesens est. Non separat altitudo, neq; profundum: etenim si hęc verba scientiæ fortē altitudinē, vel profunditatem significant, nō ero curiosus ne sciungar à Deo, nec cuiusquam doctrina me ab eo separas; vt quasi depellat errorē, à quo nemo profusus, nisi separatus, erraret. Si verō altitudine & profundo superna & inferna huius mundi significātur, quid mihi cælum polliceatur, vt à cœli fabricatore seūgat? Aut quid terreat infernus, vt Deum deserat, quem si numquam deseruissēm, inferna nescirem: Postremō, quis me locus ab eius charitate diueller, qui non vbiq; totus esset, si vllō contineretur loco? Hic quidem est amor ex tota fortitudine, quē Paulus tam magnificis & admirandis verbis exposuit, quē nullæ aduersitates vincūt, nullæ tribulationes deiiciunt, nullæ calamitates proferunt. Aque enim multæ nō potuerunt extinguere charitatē, nec flumina obruēt illā.] Aque multæ vt (meditatur Gregorius) moderatæ tribulationes sunt; flumina verō maximas tribulationes significant. Vel (vt placuit Ruperto) aquæ tribulationes à popularibus, & flumina calamitates à principibus illatas siue profectas designant:] Sed neque maximæ neque minimæ, neque si populus ardeat, aut si principes aduersus charitatem feruore, & indignatione ferueant, eam extinguunt, aut obruunt, quia ipsa cū ignis sit, nouit aquas tribulationum accendere, & in sui augmentum conuertere, & cū altior cœlo sit, aquarum inundationes superare.

Cant. 8.

Greg. in Cant. c. 8. Ruper. in Cant. l. 7.

Philos. 3.

Cant. 8.

Psal. 25.

Richard. ibid.

Iam igitur dicamus illū ad supremum amoris gradum peruenisse, & Deum ex tota fortitudine diligere, qui ex amore & vera charitate Dei, omnia pœnæ mala sibi inflicta patienter tolerat & paratus est, ea quæ nō inferuntur, quando occurrerint æquanimiter & gratanter sustinere: Ille sanē diligit Deū ex tota fortitudine sua qui inopiam & mediocritatē pro Deo sustinet, seipsum (quoad potest) tēporalibus diuitiis spoliat, & omnia arbitrat ut sterora, vt Christum lucrificat.] Erga ipsum enim charitas est illa pretiosa margarita, in agro vitæ spiritalis abscondita, cuius amore illectus sapiēs negotior vendidit omnia quæ habuit, & emit eam. Nec magno putat sibi constituisse, quoniam si dederit homo omnem substantiā domus suæ, pro dilectione, quasi nihil despiciet eam. Ille ex tota fortitudine diligit, qui pro Deo carnis illecebras, & sæculi voluptates aspernatur, & vitam asperam, ac laboriosam aggreditur. Qui castigat eū Paulo corpus suum, & in seruitutē redigit, ne carnis nimia cura, aut corporis insolentia studio amoris purissimi contradicat. Qui non sedit cum consilio vanitatis, vt veritatis amorem non respuat. Consilium autem vanitatis est (vt ait Richardus Victorinus) curam corporis nimiam habere, carnem in desideriis carnis fouere, & ad vel somno nimis indulgere, ornatum in vestitu querere; totum hoc vanitas est, quia totum hoc vanum est.] Quod si hoc vanitas est, veritas quidem erit, carnem asilgere, voluptates ac delicias mundi contemnere, & solum Deum veras & solidas delicias putare. Ille ex tota fortitudine diligit, qui honores, dignitates, & bonam opinionem

A contemnit: & prae amore charitatis, & desiderio virtutis infamiam, sinistram opinionem, & infamum locum libens, & voluntarius admittit. Huius vox est. Mihi autem pro minimo est, vt à vobis iudicet, aut ab humano die.] Et rursus illud: Exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam, vt seductores, & veraces, sicut qui ignoti & cogniti, quasi morientes & ecce viuimus.] Hic summam honorem & amplissimam dignitatē reputat, adhaerere Deo, amare Deum, famulari Deo, & in abditō orationis & contemplationis conclauī Deum alloqui, & cum, licet per speculū & in ænigmatē speciosissimo oculo mentis aspiciere. Quam dignitatē adeptus, aut ad eam obtinendam aspirans, dignitates, quas homines admirantur, & tantis laboribus, imō & tantis peccatis sæpè ambiunt, tanquam vilissimas & abiectissimas derelinquit. Ille ex tota fortitudine diligit, qui vt amoris vacet affectibus, nimias amicitias & ineptas familiaritates fugit, & tanquam passer solitarius in recto, hoc est, in secreto suæ cellæ viuit, & solum vnum amicum, & hunc valde intimum & familiarē, nempe Christum habere contendit. Primus namque parens Adam, ne cōrriстар Eum comparem suam, à Dei amore, & obedientia discessit; & sic multi religiosi (proh dolor) ineptissimis amicitias decepti, pro vanissimo amore eorum, quos amant, regulā calcant, patrum instituta proterunt, & (quod iniquius est) Dei præcepta transgrediuntur, & à debita obedientia & fidelitate desciscunt. Ille ex tota fortitudine diligit, qui dolores corporis, agritudines, & suæ carnis molestias patienter, & alacriter tolerat, non tantum si crucient, & affligant, sed etiam si (vt sibi videtur) animę profectū & pios pro Christo labores susceptos impediāt. Ita aliquādo sentit homo inferior, sed homo, superior melius sapiēs, & magis illuminatus, illud animæ profectui iudicat vtilius, quod Deus ardentissimus amator noster, & nostram perfectionem in infinitū plusquam nos sitiens, sapienter & amāter immittit. Quare sicut vrsus mel diligēs (vt egregiè dixit Thomas Aquinas) nec verberibus, si imminet, nec spinis, si interponatur, ab alueario potest auelli; ita ardēs amator Dei, nec agritudinis verberē, nec spinis dolorū, & molestiarū debet à dulcedine diuine voluntatis, & à vera resignatione separari.] Et sic ostēdit exēplo (vt inquit Ambrosius) quia operationes virtutis, non impediuntur debilitatibus corporis, sed augentur, neque splendore generis, aut propinquoium subsidiis, aut opibus, sed bono cōmendantur affectu.] Sic ille & verē. Quoniam licet agritudo quibusdam virtutis actionibus obster, quę per corpus exercētur, amorī tamē, & charitati, & resignationi nō obstant, quæ pro omni virtute est, & cunctarum virtutū mirabili modo supplet actiones. Tādē ille diligit ex omni fortitudine, qui paratus est mortē violentā & immaturam pro Christo, & pro amore innocentie subire, & mortē naturalē instātem, quo quomodo adueniat tolerare. Nam licet animus trepidet, & corpus vitæ discessionem exhorreat, voluntas tamen diuinæ voluntati subiecta, & desiderio eternitatis animata, æquanimiter hominis cōditioni subiscitur, & viam omni carni assignatam ingreditur. Christus Saluator noster huius dilectionis ex tota fortitudine; iamā iturus ad mortem dedit exēplum: qui tormentorum secundum portionem inferiorem acerbitatē timeas, & cōtumeliarū indignitatē metuens, & terribilissimā mortis presentiam molestē ferēs, sanguine in horto sudauit, & Patrē pro sua liberatione exorauit, dicēs: Abba pater, omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem hunc à me.] Hęc quidem oratio suscepta fragilis naturæ fuit, sed quod statim

1. Cor. 4.

2. Cor. 6.

Genes. 3.

D. Thom. opusc. de amore Dei c. 24.

Amb. lib. 6. de Iacob. c. 8.

Marc. 14.

sequitur, fortis & robusta charitatis: sed non quod ego volo, sed quod tu.] Ab hoc fortis amoris preceptore, martyres acceperunt, quomodo deberent tormenta perferre, & amabilem hanc vitam pro alia meliori, & amabiliori deserere. Et ab eodem charitatis magistro perfecti didicerunt, timores nimios mortis cohibere, tristissimam mortis faciem hilari, aut saltem animosa facie respicere, & eius inmedicabile vulnus, poterit dilectione superare. Merito proinde de ea in canticis dictum est: Fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus amulatio. Fortis ut mors, quia mortem pro Deo alacriter suscipiendo, ipsam mortem vincit, & morientes a morte naturali in vitam immortalem, & semper duraturam adducit. Fortis ut mors (inquit Augustinus) nam quomodo mors violentissima est ad auferendum, sic charitas violentissima est ad saluandum; imò & fortior morte, quia & veram mortem scilicet graue peccatum, in nobis occidit, & ipsi peccati morti verba vite auctoris vsurpans, minatur, dum dicit: O mors, ero mors tua. Sed si fortior morte charitas, quare solus dicitur fortis ut mors? Certè (respondet Bernardus) quia ipsa mors est, & seipsa fortior esse non potest. Bona mors, non vite, sed mortis. Bona mors, & nequaquam abhorrenda, quæ vitam, etsi adimit, non perimit. Adimit quidè sed ad tempus, restituetam in tempore, duraturam sine tempore. Illa igitur charitas, que ita fortis est, ut omnia bona potenter sequeatur, & omnia mala, & aduersa pro Deo summe dilecto sustineat, non potest aliud esse quam ipsa vite nostre perfectio. Quid namque deesse poterit talem charitatem habenti? Sanè nihil, cum ita sit in omnibus virtutibus bonis radicans, atque fundatus, ut nec turbinibus tentationum perturbetur, nec imminentibus aduersitarum procellis frangatur, nec ipsa morte omnium terribilissima a bono & honesto separetur.

Domine Deus meus, fortitudo mea, firmamentum meum, refugium meum, & liberator meus, qui ut te fortitudinis auctore ostendas, soles imbecillissimis &

Cant. 8.

Aug. ad
Psal. 47.

Osee 13

Ber. epist.
42.

A fragilissimis creaturis tuis (quales sumus omnes homines) robur, & firmitatem ad magna sustinenda tribuere, & incomparabilem fortitudinem ad importabilia aduersitatum onera ferenda donare: Conuerte oculos benignitatis tue ad hunc peccatorem, corpore & mente omnium fragilissimum, & conforta me, ut te summum bonum meum, non solum dulciter & prudenter amem, sed etiam fortiter diligam, & pro amore tuo humeros laboribus, ac pressuris subiiciam. Filius tuus, & Deus meus, o Pater amantissime, pro me terribilia sustinuit & mortem acerbissimam tolerauit: hic igitur mihi concedatur honor, hæc mihi degur consolatio, ut pro eo aliquid aduersi sustineam, ipsam flagellatus sequar, & post duces meum sanguine rubricatus, & laboribus laureatus incedam. Da mihi Domine virtutum dator largissime, ut paupertate amem, & omnes seculi diuitias contempnam, quia tu solus mea abundantia es. Da ut vitæ asperitatem diligam, & voluptates, ac delicia auerter; quia tu mea purissima delectatio es. Da ut infimum semper locum conseruet, & obedire magis, quam imperare cupiam, & omnes mundi honores detrectem, quia tu meus honor verissimus, & dignitas es. Da (ut quod ad me attinet) solus esse velim, & nullius rei amorem ineptum admittam; a nullo nimis amari, aut æstimari appetam; quoniam tu mihi sufficis, qui verissimus amicus, & fidelissimus Dominus, & Pater es. Da ut flagella tua, que iam diu in corpore meo porto, pro te libenter amplectar, & fatidicæ carnis sanitate asperner; quia tu mea incundissima salus es. Et concede tandem, ut paratus sim pro te mori, & vitam hanc mortalem, quam mihi tribuisti tibi, cum iusseris, restituere; quia tu mea immortalis, & æterna vita es. Creaturæ Domine Deus meus me deserant, me derelinquant, a corde meo, & ab affectibus meis fugiant, ut tu solus me habeas, me possideas, ut me in amore, & charitate perfecta dulcissimo filio tuo similem facias (qui vsque ad mortem dilexit me, & verum ac fortem tui amatorem constituas. Amen.

B

C

PARS TERTIA.

De Altera perfectionis parte, scilicet de charitate proximi.

A CHARITATE erga Deum ad charitatem erga proximos descendamus, que nos faciat vndeque perfectos. In cuius tractatione eadem erit procedendi ratio, ut quid ipsa in se sit, quos effectus pariat, & quomodo sit in literis diuinis precepta, inuestigemus. Post hæc verò, nonnulla documenta subnotabimus, que interim dum reliquas partes huius operis cudimus, ad assequendam vtramque Dei & proximi dilectionem diuina adiuuante gratia proficiant.

Perfectionis substantiam, etiam in fratrum charitate consistere: Et primò quid sit fraterna charitas.

CAPVT XXIII.

QUOD VCVSQUE de perfectione egimus, quæ ratione nos iungit Deo, vltimo fini nostro; nunc de eadem, quatenus nos iungit vtriusque Ecclesie membris tam triumphantis, quam militantis ac omnibus hominibus, differamus. Licet enim vna eademque perfectio, siue vna eademque virtus perfecta charitatis sit, quæ complectimur Deum propter seipsum, & proximos propter Deum; quia vna, eademque bonitas

A diuina, licet non eodem modo participata, in Deo, in proximis; cõspicitur; tamen duo actus ab hac virtute profecti; alter quo Deus, alter quo proximum diligimus, sunt; si non natura saltem modo, & qualitate distincti. Quare separatim exponendi sunt, & maioris distinctionis gratia, ut maioribus, & minoribus cõsulamus, seorsum sigillatimque tractandi. Ne autem in ambiguo labore oratio, principio quoddam fraternalis charitatis nomine intelligamus, aperiendum est; inde autem facillè eliciemus, quæ fraterna charitas initium, aut profectus perfectionis sit, & quæ ad ipsam substantiam perfectionis pertineat. Quam cum pro ratione instituti nostri solum inquiramus, non sunt ab hoc loco vniuersa petenda, quæ ad huius